

наративи, що пов'язані з захистом країни, закликом до невтомної боротьби, словами вдячності та інше.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Президента України: URL: <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-u-zvyazku-z-dnem-borotbi-za-prava-krimskot-47514>
<https://www.president.gov.ua/news/speeches>
2. Сайт новин «РБК-Україна»: Жаргон та неологізми. Як війна збагатила словниковий запас українців: вебсайт. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/zhargon-ta-neologizmi-k-viyna-zbagatila-slovnikoviy-1676393294.html>
3. Хар М. Є. Воєнний дискурс: процеси неологізації. Електронний ресурс. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. № 24, Т. 1, С. 160 – 166. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/24/part_1/24-1_2022.pdf
4. Стадник І. О. Лінгвістична відповідність понять «воєнний» дискурс vs «військовий» дискурс. *Science and Education a New Dimension. Philology*, IV (22), Issue: 99, 2016 URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/03/Linguistic-correspondence-of-the-notions-war-discourse-vs.-military-discourse-Stadnik-I.-O..pdf>

Чорноус Оксана В'ячеславівна,
доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Донецького державного
університету внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент

ПРИЗВИЩЕ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Сьогодні в українській пенітенціарній та військовій системах міцно утвердилася традиція звертатися лише з використанням прізвища, а не за іменем та по батькові. Це пов'язано насамперед з дотримання правил внутрішнього розпорядку або статутних правил для забезпечення формальності спілкування й дотримання професійної поваги.

Спектр випадків унормованого чинним законодавством самостійного вживання прізвища під час службової діяльності продовжує правоохоронна сфера. Так, відповідно до п. 3 ст. 18 Закону України «Про національну поліцію» поліцейський, чи-то звертаючись до особи, чи-то реагуючи на звернення особи до нього в частині особистої інформації, зобов'язаний назвати лише прізвище [ЗУ], а не повну тричленну формулу: «Бажаю здоров'я. Сержант поліції Дронь.

У місті тривають оперативні заходи, пред'явіть, будь ласка, ваші документи» [Довідник поліцейського, с. 17].

Про причини такої вибірковості можемо говорити лише умовно, адже нормою закону пояснення щодо цього не передбачені. Очевидно, такий підхід дає змогу зекономити час, забезпечує простоту та зручність комунікації за рахунок скорочення кількості лексем до однієї, адже представлення ще обов'язково включає посаду та спеціальне звання, які має назвати поліцейський.

Водночас законом передбачено можливість для кожного громадянина отримати вичерпну інформацію, звернувшись до поліцейського з вимогою пред'явити службове посвідчення для ознайомлення. Саме цей документ містить повний антропонімний профіль власника – його прізвище, ім'я та по батькові.

Також беремо до уваги той фактор, що самостійне вживання прізвища порівняно з комбінацією «ім'я + по батькові» або взагалі лише ізольованим ім'ям чи по батькові значно більше формалізує комунікацію в межах системи, створює професійну дистанцію між співрозмовниками, яка вказує на офіційний характер спілкування: пор. «Бажаю здоров'я. Сержант поліції Коваленко», «Бажаю здоров'я. Сержант поліції Іван Петрович», «Бажаю здоров'я. Сержант поліції Іван».

Крім того, можна припустити існування тривалої традиції звертання за прізвищем подібно до тієї, що існує у військовій системі, має глибоке історичне підґрунтя та є складовою частиною військового етикету. Цей аспект докладно описала Т. Вронська, ілюструючи спостереження таким прикладом з видання «Словарь українского языка под редакцией Б.Д. Гринченко» (Київ, 1909): «Ей, пане куме, пане Хмельницький, пане писарю військовий!» [Вронська, с. 7].

Важливо зауважити, що в неформальних ситуаціях або в інших контекстах поза службою поліцейські можуть використовувати імена та по батькові для звертання один до одного.

Список використаних джерел

1. Вронська Т. Історична довідка про становлення і розвиток військового етикету у збройних формуваннях України. *Військово-історичний меридіан*. 2014. № 1(3). С. 5–10.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Стор. 1970. Ст. 379.

3. Чернявський С. С., Левченко К. Б. Довідник поліцейського. Харків : Фоліо, 2018. 348 с.